

JESÚS FIGUEROLA President de l'Associació d'Editors del País Valencià

“Si al món editorial li passa com a la música, serà un desastre”

XAVIER ALIAGA, València

La tasca que té per davant Jesús Figuerola (València, 1957), editor de Perifèric Edicions i nou president de l'Associació d'Editors del País Valencià (AEPV), s'assembla a un dia de surf sobre ones de cinc metres: un repte apassionat però incert, el d'un sector que ha de bregar amb la crisi i amb el context de transformacions, no avaluable encara, de l'era digital. A les portes de la Fira del Llibre de València, on AEPV té un paper actiu organitzant signatures i presentacions, Figuerola cavalca sobre una agenda embogida. I la responsabilitat i el vertigen es filtren a través de la seua veu.

L'Associació d'Editors, que ara compleix 20 anys, aglutina 60 editorials, el 80% del total, generadores d'uns 2.500 títols l'any, un poc menys de la meitat en valencià, i una facturació anual d'uns 35 milions d'euros. “Fa uns anys, Josep Palomero contava que amb el sou d'una persona es podien adquirir tots els títols publicats en valencià en un mes i encara sobraven diners. Ara, òbviament, no és així”, explica. Amb l'entrada de Figuerola i el seu equip, format per Joan Carles Girbés i Rafa Domínguez Romero de vicepresidents, Concha Roncal de tesorera i Manel Alonso de secretari tècnic, s'opera un relleu generacional a l'entitat. Noms que prenen el relleu d'editors històrics com Rosa Serrano, Rafael Domínguez o Jaume Piles, jubilats enguany. En l'horitzó, el repte inescrutable de la digitalització. “Tot el

El president dels editors valencians, Jesús Figuerola. / JESÚS CÍSCAR

“La facturació relacionada amb el llibre electrònic encara és el 0,5% del total”

“Hem de fer una lectura de prestigi social de la llengua”

“No sé si hi haurà més de tres editorials amb 50 treballadors. La mitjana és de set”

que diguem hui sobre això pot no servir demà. Es deia que la introducció del llibre digital seria immediata, però El Corte Inglés n'ha venut 8.000 en tots els seus establiments. Ha estat un fracàs: la facturació relacionada amb el llibre electrònic encara és el 0,5% del total”, explica. Ara bé: “Està claríssim que entrarà. Ja ho fa en publicacions com els llibres tècnics o d'instruccions. Tenim deu editorials valencia-

nes que ho estan treballant, però encara no és negoci. Una situació que canviarà si hi ha més demanda i s'atura el problema de la pirateria”.

Els editors, de fet, han posat les barbes a remulla després de veure el que ha passat en sectors com el de la música. “Espanya és el primer país d'Europa en descàrregues il·legals a una distància sideral del segon, Itàlia. O ens adonem que baixar

un llibre protegit és un delictes o no sabrem què en passarà amb les editorials. El ministeri està avançant en el tema de les descàrregues, però ningú paga ara mateix per copiar en la seua pàgina web textos protegits per drets d'autor. Si ens passa com en la música, serà un desastre, falta consciència que les coses són d'algú”, es lamenta.

Una altra preocupació té a veure amb els índexs de lectura

al País Valencià, genèricament en la mitjana, però terriblement baixos en llengua pròpia, entre el 3,4% i el 3,6%, lluny del País Basc, Galícia i les Illes i a un món del 20% de Catalunya, un veritable “suïcidi com a poble”, en paraules de l'editor. La manca de projecció social i política és clau. “Hem de fer una lectura de prestigi social de la llengua. Els únics que hi han cregut han estat el col·lectiu docent, però qui hauria de ser un model de referència no ho és”, retrau. Tot i que la relació amb l'administració valenciana és correcta, Figuerola no oblidia qüestions com ara que s'han reduït un 35 per cent les ajudes a la producció editorial o la pèrdua en quatre anys de 8 milions d'euros per a dotació de biblioteques. Una situació que “a qui més afecta és els lectors, però també les biblioteques i les editorials”.

La manca de difusió en els mitjans públics és un altre retret. “La llei del llibre establia que s'havien de fer acords amb els mitjans públics per a promocionar el llibre i la lectura, però es fa molt poc o no es fa. Em consta que des de la Direcció General del Llibre es voldria, però Canal 9 no hi respon. Els autors valencians són invisibles per a la televisió pública. I és una llàstima, perquè en unes altres televisions hi ha magnífics programes d'animació lectora. Patim una crisi i hem de ser conscients, però no demanem despeses a RTVV com en la Fórmula 1”, ironitza Figuerola.

Per al món editorial valencià, format per petites empreses, qualsevol suport, per modest que sembla, té impacte. “No sé si hi haurà més de tres editorials amb 50 treballadors en la plantilla. La mitjana és de set persones i de vegades no s'hi poden afrontar les campanyes de promoció que caldria. Allò positiu, però, és que tanta diversitat afavoreix la biodiversitat, la publicació de coses que potser no entrarien amb una concentració més forta”, raura Figuerola, que, no obstant això, reconeix una certa quota de responsabilitat editorial en la invisibilitat dels autors valencians. “La nostra tasca és triar els llibres i, després, difondre'ls”, apunta. Amb tot, el pes de la facturació recau encara en el llibre concertat amb els centres educatius, la literatura infantil i juvenil. “En la novel·la, la poesia i l'assaig per a adults, el mercat és molt reduït. Tret d'autors com Isabel Clara-Simó o Ferran Torrent, les vendes són molt limitades”, es justifica. Una ferida a què contribueix decisivament la desaparició contínua de llibreries tradicionals. “És una cosa bastant peluda, perquè si no hi ha espais d'oferta, és molt difícil”, conclou Figuerola. Escepticisme que no exclou una mirada positiva: “El valencià té solució. Nosaltres apostem per això”.

DISSIDÈNCIES

Crema
Bradbury

E. Cerdán Tato

De moment, Montag ja està en l'atur. I no té res a veure la seua situació amb el PNB, ni amb els mercats borsaris, ni amb la bombolla immobiliària, ni amb el llargament i paradoxalment incorrupte braç de la Gürtel, ni amb els plans per a combatre la crisi financera, ni amb la deflació, ni amb els malabarismes i els formularis dels honorables economistes, ni amb aqueixos paradisos fiscals on els diners negres es tomben panxa per amunt i es fan més negres encara, mentre s'atipen de pinya colada i altres plaers tropicals. El bomber Montag l'ha portat a la cua de l'atur l'imparable ascens de les tecnologies de la comunicació, i més concretament i recentment de l'e-book. A quina temperatura crema el llibre digital?, s'ha preguntat el bomber Montag, amb una certa perplexitat i inquietud. Possiblement, Ray, o algun dels seus amics, coneixen la resposta, però, i la història?, potser es liquidaran els avals, els fets consumats, la lluminosa cronologia de tants incendis perpetrats d'ofici i en compliment de les seues funcions? Guy Montag es reconeix criatura nascuda en el fabulós tinter de Bradbury, però enrobustida al caliu del maccarthisme i de les fogueres nazis, on tanta literatura i saviesa es va reduir a cendra i lament, mentre Sigmund Freud ironitzava: “Cal veure com ha progressat la humanitat: ara, només cremem les meues obres: en l'edat mitjana, m'haurien cremat a mi”. Però el bomber de la ficció distòpica no renuncia a tants memorables antecedents: des del 212 a. de C., any en què un emperador xinès, mentre decapitava intel·lectuals i poetes, es divertia contemplant les cendres dels textos escrits en seda i lli, fins als focs de campament que Pinochet i els seus còmplices avivaven amb presumptes manuals marxistes, sense oblidar, per descomptat, aquell “acte de fe”, que per iniciativa de la Falange, es va muntar en la llavors Universitat Central de Madrid, era el 30 d'abril de 1939, per a enviar al món missatges de fum: una, gran i lliure, que en fum es van desbaratar, com va desbaratar aquella piromania de patriotisme i intolerància tots els papers impresos que aombra-ven la dictadura i deixaven en pilotes la ferocitat dels seus deliris. No era, per descomptat, l'episodi del graciós escritini que narra Cervantes en el seu *Quixot*, sinó el dolorós escritini d'una carnisseria.

I ja va, el colèric Montag, bomber al revés, i emmascarat amb la cartilla de l'atur, a la cerca del seu autor. No vol ficar el seu llançaflames en una història digitalitzada, vol ficarlo en l'original de paper, que es volatilitza a 451 graus Fahrenheit. I com que coneix el seu ofici, Bradbury està que crema. Alerta, firers del llibre.